

szeti viszonyait, annak alakját, de különösen faunáját már részletesen megismertette*), nekem tehát ez alkalommal nem maradt egyéb hátra, mint az általam gyűjtött néhány, ritkaságánál fogva érdekes, ősemlős csontmaradványnak rövid megemlítése, mely egyuttal mintegy folytatásának és kiegészítésének tekinthető a dr. Daday közleményének.

A pesterei barlang u. n. csont-csarnokában, mint tudva van, kiválóan a *barlangi medve* (*Ursus spelaeus* Blb.) csontmaradványai találhatóak. Ez ősemlős hazánk csontbarlangjaiban mindenütt otthonos, de talán sehol sem fordul elő oly nagy mennyiségben, mint a pesterei barlangban, daczára annak, hogy már sokan szekérszámra vittek el innen csontokat, még most is bőven lelhetők azok; a lábszárcsontok, bordák és állkapcsok még számos kutatót kielégíthetnek, de koponyák már a ritkaságok közé tartoznak; nekem sikerült ez állat egy ép koponyáját találnom alsó állkapcsokkal együtt.

Hazánk csontbarlangjaiban a ritkaságok közé tartozik a *barlangi hyaena* (*Hyaena spelaea*), a pesterei barlangban azonban úgy látszik, a medve csontok mellett ez a leggyakoribb. A múlt évben Mártonfi L. egy teljesen ép koponyát hozott onnan a muzeum-egylet gyűjteményébe; az általam gyűjtött csontok közt pedig egy megcsontított koponya és egy felsőbal állkapocs töredéke látható, melyen a metsző-, tépő- és két zápfog még a legnagyobb épségben meg vannak.

Sokkal érdekesebb még a *barlangi farkas* felső bal állkapcsa, melyen szintén a metsző-, szem- és zápfogak még teljesen épek. Ez állkapocsnál az a legérdekesebb, hogy ennél az első zápfoggal egy irányban a szájadlásból kinőtt egy számfeletti zápfog látható.

Végtére hoztam a pesterei barlangból két igen vékony falu, sima felületű, gömbölyded csontkoponyát is, a melyek az *Ursus spelaeus* koponya csontjaival a legkisebb hasonlatosságot sem mutatják; dr. Daday e koponyákat fiatal medve koponyáinak tartja, én azonban — igazat megvalva — több jellegnél fogva, más ősemlős koponyáinak tartom.

Dr. Primics György.

4. Utószó a Kolozsvárt fogott Skorpiót tárgyaló közleményhez.

A szakosztálynak f. évi február 6-án tartott ülésén egy Kolozsvárt a bel-farkasuczai gróf Bethlen-féle házban 1879. évi november elején fogott Skorpiót mutattam be (V. ö. p. 71.) s kiemeltém, hogy a kedvező év-

*) Lásd a jelen számot.

szakban kutatásokat fogok tenni a régi várfal melletti kertekben azon ugyan nem valószínű, de nem is egészen lehetetlennek látszó kérdés eldöntésére: vajon nem tanyáznak-e a várfalban Skorpiók? Ez alkalommal jelenthetem, hogy a kutatásokat megejtván, Skorpiókat nem találtam s ennél fogva véglegesen eldöntöttnek tekintem, hogy a szóban forgó Skorpió történetesen jutott Kolozsvárra s nyilván Olaszországból czipeltetett be valamely áruczikkal.

E. G.

5. A Skorpió előfordulása hazánk erdélyi részében. A Skorpiók előfordulásáról hazánk erdélyi részeiben, még eddig biztos adataink nem voltak, csak magán értesítések s azon adat, hogy a Cserna vize mentén a Bánátban gyakoriak, nyujtott némi alapot biztos jelenlétükre következtetni. A mult év november elején Kolozsvártt fogott egyetlen példány nem tartható „benszülöttnek“, hanem csupán „történetesen behozottnak“, mint azt Dr. Entz Géza kimutatta.

Folyó év július havában Hunyadmegyének Oláhországgal határos déli részében tett kirándulásaim alkalmával a Zsil völgyét is meglátogattam, hol azon időben egy Oláhországba vezető ut készítése volt folyamatban. A munkálatot vezető mérnök, Kovács Gábor ur, megtudva, hogy „bogarász“ vagyok, az „almárium tetejéről“ egy spiritusban elhelyezett hatalmas *Vipera ammodytes*-szel együtt egy szép Skorpiót is adott át. Megtudakozva körülményesen a lelőhelyet, magam is fölkerestem, ne hogy ezen példány is, miként a Kolozsvárt fogott, csupán a „történetesen beczipelt“ előnévvel látassék el; csakugyan két nap lefolyása alatt, keresésemnek 11 példány lett eredménye. Összehasonlítva az Erd. muzeumegylet gyűjteményében lévő példányokkal ugy találtam, hogy leginkább a Skorpió Germanus-hoz Schaeffer hasonlít, melyet C. Koch²⁾ Dél-Tirolból, Felső-Olaszországból, Erlangen és Marseille környékéről említ, én pedig Zágráb mellett fogtam; de ettől sok tekintetben eltér és én egy egészen külön varietas-nak tartom. De nem csak a Zsil völgyében van ennek egyedüli lelőhelye, hanem a Zsil és Sztrigy völgye közötti vizválasztó legmagosabb pontján, a bányiczai vasuti állomás közelében is találtatott egy pár példány, szintén kövek alatt, az ott működő vasuti osztálymérnök által, melyeket az általam fogottakkal teljesen azonosnak találtam.

Tömösváry Ödön.

1) Kolozsvári Orv.-természet. Értesítő 1880. 71—73. lap.

2) Die Arachniden B. d. III. pag. 112.